

Landbruks- og Matdepartementet
Postboks 8007
0030 OSLO

Deres ref:
Vår ref: 2015/9159
Dato: 27.05.2015
Org.nr: 985 399 077

Statens tilsyn for planter, fisk, dyr og næringsmidler

OPPFØLGING AV ROVVILTFORLIKET - FORVENTNING OM TAP AV SMÅFE PÅ BEITE I SALTDAL I PRIORITERT BEITEOMRÅDE

Vi viser til representantforslag 163 S (2010-2011), datert 16.juni 2011(rovviltforliket), samt brev fra Landbruks- og Matdepartementet til Mattilsynet datert 10.2.2012 om oppfølging av saker som gjelder dyrevelferd for husdyr på beite.

I brevet fra Landbruks og Matdepartementet framkommer det at «...Dersom det skulle oppstå en fare-/tapssituasjon som etter Mattilsynets vurdering tilsier at pålegg om akutt nedsanking ville være aktuelt, og rovviltforvaltningen etter anmodning fra Mattilsynet ikke iverksetter nødvendige tiltak for å muliggjøre raskt uttak av rovviltet (eller andre forebyggende tiltak som beskytter beitedyra), ber vi om at Mattilsynet umiddelbart orienterer departementet....»

Hovedkontoret har mottatt en tilbakemelding fra Mattilsynet Region Nord om fare for alvorlig skade på småfe i prioritert beiteområde i Saltdal Øst. Det framkommer:

Saltdal(Saltdal Østre og Saltdal Sausankerlag)

I 2014 ble det sluppet 6550 sau og lam og av disse manglet 1181. Dette utgjør en tapsprosent for sau på beite på 18 %, 7 % tap av voksen sau og 25 % tap av lam.

I 2014 ble det registrert en dokumentert jerveyngling innenfor prioritert beiteområdet ved Junkerdalsura. Det ble fra mange hold, også fra Mattilsynet, anmodet om uttak av denne, uten at dette ble iverksatt. I dette området ble det i løpet av beitesesongen 2014 gitt tilskudd til ekstraordinært tilsyn pga jerv, skadefellingstillatelse på jerv fra midten av juli til midten av august, tilskudd til akutt tidlig sanking, sankehjelp og førkompensasjon. Det ble i vedtakene lagt vekt på områdets betydning som beitemark og områdets status som prioritert beiteområde, samt tapshistorikk og at tapene er registrert tidlig i beitesesongen. Anne Lise Stornes som slipper sauene i dette området hadde i 2014 en tapsprosent på lam på 38,6 %! Dette på tross av gjeter i 100 % stilling i tillegg til eget tilsyn, og at dyrene gikk på hjemmebeite 48 dager mer enn normalt. (13 dager etter akutt nedsanking rett etter beiteslipp og nedsanking 35 dager tidligere enn normalt.)

I år er det også dokumentert yngling i samme område(Solvågtind/Junkerdalsura). Saltdal kommune har anmodet om uttak av denne og mottok avslag på denne datert 14.05.2015. Det er i tillegg dokumentert en jerveyngling litt lenger nord i beiteområdet på østsiden av Saltdalselva(Vassbotnfjell), i tillegg er det dokumentert en jerveyngling rett over grensen til Sverige og en i området øst for beiteområdet. Det er også registrert ei familiegruppa av gaupe på østsiden av Saltdal innenfor prioritert beiteområde.

Miljødirektoratet opplyser i samtale med hovedkontoret 27.5.2015 at tap av småfe på beite i dette området knytter seg både til jerv, gaupe og bjørn. Det opplyses at søknaden om uttak av jerv som ble avslått, befinner seg helt i grensen til yngleområdet (dels innenfor og dels utenfor).

Miljødirektoratet har pt. ingen konkrete planer om å foreta ytterligere uttak av jerv i dette området. Det kan imidlertid ikke utelukkes at nye opplysninger kan endre på dette om kort tid. Målet for antall ynglende jerv i Nordland er etter det som blir opplyst ikke oppfylt, og en ytterligere reduksjon vi dermed gi et større negativt avvik fra de fastsatte målene. Etter Mattilsynets oppfatning vil konsekvensene av dette være at behovet for å oppnå bestandsmålet tillegges større vekt enn behovet for å ivareta beitedyr i et prioritert beiteområde.

Det er ikke planer om å iverksette ytterligere forebyggende tiltak som gir forventning om en betydelig reduksjon av tapene sammenlignet med det som var situasjonen i 2014. Det understrekes at det aktuelle området som er prioritert for beite ligger like innenfor grensen mot Sverige og at det uansett må forventes stor innvandring av rovvilt som har et vesentlig skadepotensiale på beitedyr. Det forventes at målet om en ynglende bjørn i Nordland har størst mulighet for å bli oppfylt innenfor eller like ved det prioriterte området. Det er derfor et stort problem med å forvalte området som et prioritert beiteområde slik at rovvilt ikke skal utgjøre noe skadepotensiale for småfe på beite.

Mattilsynets og Miljødirektoratets vurdering i forkant av beitesesongen 2015 tilsier at beiteområdene i Saltdal øst er svært belastet når det gjelder risiko for tap av sau og lam til bjørn, jerv og/eller gaupe, og vi finner det ikke tilrådelig å slippe småfe på beite i dette område slik situasjonen er.

På grunn av tilbakemeldingene fra Miljødirektoratet om at de omtalte prioriterte beiteområdet ikke kan forvaltes som forutsatt mhp rovvilt, forventer Mattilsynet at det umiddelbart tilbys omstilling for de beitebrukere som berøres slik at vi unngår at det blir sluppet småfe i dette området i 2015. Planlagt beiteslipp er i løpet av de første to ukene i juni, så det haster med å komme med en avklaring.

Med hilsen
Mattilsynet hovedkontoret

Hilde Bremnes
Avdelingsdirektør

Kopi: Miljødirektoratet